

MINULÝ ČAS

Při tvoření minulého času postupujte podle následujících kroků:

1) Od infinitivu slovesa odtrhněte *-t* a přidejte *-l*. Tím získáte tzv. přičestí minulé, například:
být > *byl*, *dělat* > *dělal*, *pracovat* > *pracoval*, *studovat* > *studoval*, *rozumět* > *rozuměl*, *hledat*
> *hledal*, *vědět* > *věděl*, *vidět* > *viděl*.

Pozor: Některá slovesa (často jednoslabičná slovesa a slovesa, která končí na *-nout*) mají nepravidelné tvary přičestí. Tato nepravidelnost spočívá:

- a) v krácení kmenové samohlásky, například *být* > *byl*, *pít* > *pil*, *spát* > *spal*, *psát* > *psal*
- b) ve změně kmene slovesa, například *číst* > *četl*, *chtít* > *chtěl*, *jíst* > *jedl*, *jít* > *šel* (*šla*, *šli*), *mít*
> *měl*, *moc* > *mohl*, *umřít* > *umřel*

2) Zapamatujte si, že přičestí minulé má rozdílné tvary pro rody a také pro množné číslo:
Například sloveso dělat:

Singular	mužský rod	<i>dělal</i>
	ženský rod	<i>dělala</i>
	střední rod	<i>dělalo</i>
Plurál		<i>dělali</i>

Spisovný psaný jazyk rozlišuje v plurálu tvary *dělali* (rod mužský životný), *dělaly* (rod mužský neživotný a ženský) a *dělala* (rod střední). V běžně mluveném jazyce se používá většinou jen tvar *dělali*.

3) Tvar přičestí spojte s příslušným tvarem pomocného slovesa *být* (viz tabulka). Všimněte si, že 3. osoba sg. a pl. nemá pomocné sloveso.

Podmět	Mužský rod	Ženský rod	Střední rod
<i>Já</i>	<i>dělal jsem</i>	<i>dělala jsem</i>	<i>dělalo jsem</i>
<i>Ty</i>	<i>dělal jsi</i>	<i>dělala jsi</i>	<i>dělalo jsi</i>
<i>On/ona/to</i>	<i>dělal</i>	<i>dělala</i>	<i>dělalo</i>
<i>My</i>	<i>dělali jsme</i>		
<i>Vy</i>	<i>dělali jste</i>		
<i>Oni</i>	<i>dělali</i>		

Vykání v minulém čase

Pokud oslovujeme jednu osobu formálním způsobem v minulém čase, používáme přičestí v singularu podle rodu osoby, ale pomocné sloveso má tvar 2. os. pl. (jako vždy při formální komunikaci):

Pane Nový, byl jste doma? – používáme, když oslovujeme muže.

Paní Nová, byla jste doma? – používáme, když oslovujeme ženu.

Byli jste doma? používáme, když oslovujeme více lidí.

Zápor v minulém čase

Chcete-li vytvořit záporný tvar, přidejte zápor *ne-* k plnovýznamovému slovesu.

Například:

Nepracovala jsem.

Nebyl jsem tam.

Nemluvil.

Všimněte si: Nezapomínejte na dvojí či vícový zápor v češtině: *Nikdy jsem nic nedělal.*

Otázka v minulém čase

Chcete-li položit otázku, pouze změňte intonaci:

Byl jsi doma? – Ano./Ne.

Co jsi dělal? – Pracoval jsem.

Všimněte si krátké reakce (bez pomocného slovesa): *Koupil jsi chleba? – (Ano,) koupil.*

Zvratná slovesa v minulém čase

Ve 2. osobě sg. (ve tvaru *ty*) dochází ke spojení koncovky *-s* od pomocného slovesa se zvrtným zájmenem *se* nebo *si*:

díval + jsi + se = Díval ses na televizi?

myla + jsi + si = Myla sis ruce?